

از نگاه نویسنده

راه رفتن روی لبه تیغ

ملیحه نیکبخت

نویسنده دفاع مقدس

سوزه این کتاب، آنی نبود که انتخاب خود من باشد. این سوزه به من معرفی شد، ولی خواستم ایشان را بیشتر بشناسم. هرچه پیش رفتیم، این جسارت را می‌کنم و می‌گویم یک سری اشتراکات با شهید داشتیم. این‌گونه که ایشان

خیلی اهل مطالعه، شاعر بودند، منتقد ادبی و کتابخوان بودند، حتی آن زمان من در نشریه‌ای کار می‌کردم که بعدها متوجه شدم ایشان جزو پایه‌گذاران آن نشریه محسوب می‌شدند و این برای من خیلی جالب بود.

ما همواره از شهدایی گفته بودیم که فقط در میدان جنگ دیده بودیم، ولی ایشان شهید فرهنگی بودند و در پشت جبهه فعالیت‌های تأثیرگذاری داشتند و این برای من خیلی جالب بود.

دغدغه من، فرهنگی بود ولی تاریخ شفاهی را راه رفتن روی لبه تیغ می‌دانم. من خیلی به این پای بند بودم که طبق تاریخ شفاهی و طبق آنچه راوی گفته، بنویسم و چیزی بیشتر از آن اضافه نکنم. شاید چون این دغدغه را داشتیم، نتوانستیم از نظر سرگرمی پیش بروم. زیرا نخواستم تخیل داشته باشم و از فضا سازی خارج از چیزی که راوی به من گفته استفاده کنم.

این اولین کتاب من بود و خیلی به تاریخ شفاهی و این‌که دخل و تصرفی نداشته باشم معتقد بودم. نمی‌دانم اگر حالا بخواهم دوباره این کتاب را بنویسم، برخورد با تاریخ شفاهی چه خواهد بود، مثلاً شاید بگویم ۱۰ تا ۱۵ درصد به خودم اجازه دخل و تصرف بدهم، اما در آن زمان به این کار به شدت حواسم بود. از یک طرف هم نمی‌خواستم مخاطب را دلزده کنم.

یک وقت کتابی را می‌نویسیم که راوی حضور دارد، مثلاً از یک جانباز می‌خواهیم بنویسیم. ما با یک نفر مواجه هستیم، با ایشان هماهنگ می‌کنیم، هر قدر هم ایشان شخصیت دشواری داشته باشد و نخواهد صحبت کند.

اما به رحال قلق این آدم دست می‌آید و می‌دانی چگونه با او صحبت کنی، ولی در لفظ شهید، ما با طیفی گسترده روبه‌رو هستیم از خانواده، مادر، پدر و برادر، چالشی که من داشتم این بود که اغلب هم‌زمان شهید جانباز هستند یا در بیمارستان بستری شده‌اند یا حتی خانواده‌شان اجازه نمی‌دهند با آنها مصاحبه کنند و بخواهند درباره این مسائل حرف بزنند. مورد دیگر این‌که، هم‌زمانش در حال حاضر سیمت بالایی دارند، کشوری و لشکری وقت مصاحبه ندارند.

من برای این کتاب، ساعت‌ها پشت در اتاق‌های نشستیم که اگر برای خودم بود، به هیچ عنوان حاضر نبودم ساعت‌ها آنجا حضور داشته باشم. نوشتن بلند بالا دو سه سالی طول کشید. این سخت است با آدم‌هایی مصاحبه کنی که تو را به عنوان یک خانم، نمی‌پذیرفتند و به من می‌گفتند تو از جنگ چه می‌دانی که می‌خواهی با من صحبت کنی؟

این برای من خیلی دشوار بود. شهید به بحث فرهنگ بسیار اهمیت می‌داد، برای من جذاب و جالب بود و این جمله‌ای که در کتاب هم هست و ایشان قید می‌کنند، می‌گویند حالا که مردم روستا سینما ندارند، ما سینما را برای شان می‌بریم. این برای من خیلی جذاب و هیجان‌انگیز بود.

محمدصادق علیزاده در نشست «پاورقی» مطرح کرد

«بلند بالا» از بسیاری کتاب‌ها سرتر است

در آن سهم دارند. همان اندازه که جنگ در تهران را ببینیم، جنگ در شیراز را هم ببینیم. مثلاً یکی از چیزهایی که برای من خیلی سؤال است و خلّان را در ادبیات پایداری می‌بینم، ادبیات جنگ زده‌هاست. هزاران نفر از مردم خوزستان، از مردم ایلام با شروع جنگ، از خانه و زندگی رانده شدند، تعدادی از آنها تهران بودند و در حاشیه شهرها به آنها مسکن داده شد. تعدادی از آنها مشهد و تعدادی هم شیراز بودند. ما از آنها چیزی نداریم. رنج جنگ برای آنها خیلی مضاعف بوده، چرا؟ چون همان صدمه‌ای که به مردم ایران وارد شده بود، به آنها هم وارد شد، در کنارش آنها از خانه و زندگی‌شان هم رانده شده بودند. چرا اینها را نمی‌بینیم؟ یکی از دلایلیش این است که نمونه خانم نیکبخت یک دانه است. اگر از این افراد در هر استانی ۱۰ نفر بودند، شاید ادبیات جنگ زده‌ها نوشته شده بود.

این کتاب از بسیاری از کتاب‌های قدیمی سرتر است

منتقد کتاب بلند بالا بیان کرد: جنگ تنها لشکر ۲۷ محمدرسول... و شهید همت و سردارهای دیگر نیست. همه اینها جنگ است. تلخی‌هایی داشته، شیرینی‌هایی هم داشته و واقعیت را باید به طور کامل روایت کرد. اگر ماینجامی نشینیم و کتاب‌ها را نقد می‌کنیم، حتماً در جهت این است که اینها شایسته نقد شدن و حرف زدن هستند. این کتاب از بسیاری از کتاب‌های قدیمی این حوزه سرتر است.

سرگرم‌کننده‌ای را برای مردم عصر فعلی فراهم می‌کند که از قضا داستان در بستری می‌گذرد که با ذهن و زبان و فرهنگ و تاریخ عموم مردم آشناست و تفاهم دارد.

«بلند بالا» سرگرمی ندارد

علیزاده گفت: خیلی کار سختی است این‌که شما از یک سو متعهد به تاریخ و واقعیتی که اتفاق افتاده هستید و از یک سو می‌خواهید داستان بگویید. خیلی از کارهایی که زندگی‌نامه‌ها و چیزهایی که سرگرمی دارند، با همین نیت است که ببینند تجربه بقیه چه بوده. واقعیت این است که بعد سرگرمی در این اثر ضعیف است. من نوعی، هیچ نسبتی با سوزه کتاب ندارم؛ یعنی نه سوزه این کتاب، نه آدمش برای من مطرح بوده و فرهنگش هم با من متفاوت است. به رغم همه ارزشی که برای اثر قائلم، در «بلند بالا» فارغ از نقدها، سرگرمی ندیدیم.

سوزه‌ای با حداقل‌های سرگرم‌کننده

علیزاده با اشاره به این‌که کتاب بلند بالا یک تاریخی را می‌گوید و شخص یک برهه‌ای از تاریخ را ثبت می‌کند، افزود: نگاه به یک اثر و یک محصول که قرار است در سبد محصول فرهنگی خانوار باشد، باید متفاوت باشد. آنجا وقتی به این شکل به این پدیده نگاه می‌کنیم یعنی این اثر دارد می‌رود، باید ببینیم رقبیش کیست. شما وقتی دست روی یک سوزه می‌گذارید و می‌خواهید آن را تولید کنید، باید ببینید سوزه انتخاب شده از حداقل‌های سرگرم‌کننده برخوردار است یا نه؟

غفلت از ادبیات جنگ زده‌ها

این منتقد گفت: جنگ یکی از مهم‌ترین واقعیت‌های تاریخ معاصر ماست که مثل یک قالیچه هر گره آن را یک بخشی از مردم این سرزمین زده‌اند و همه هم

به گزارش مشرق، دهمین نشست «پاورقی» به همت حوزه هنری استان تهران، با حضور محمدصادق علیزاده؛ منتقد ادبی، ملیحه نیکبخت؛ نویسنده کتاب «بلند بالا» در تماشاخانه ماه برگزار شد. آنچه در ادامه می‌خوانید، گوشه‌ای از مباحث مطرح شده در این نشست است.

خاطره‌نویسی، جذاب است

محمدصادق علیزاده، منتقد ادبی در این نشست گفت: ما که اینجا نشستیم و درباره اثری مثل این کتاب صحبت می‌کنیم، راحت‌ترین کار را انجام می‌دهیم، در نسبت با کسانی مثل خانم نیکبخت که با واقعیت‌هایی دست و پنجه نرم کردند و اثری را ساختند و ما رنگ و لعاب این کتاب را می‌بینیم. خاطره‌نویسی، ژانری است که به شدت محبوب و جذاب است. یک سری نکاتی وجود دارد که ممکن است رعایت نکردن آنها

منجر به مخدوش شدن خاطره شود، بزرگ‌شدنی در آن به وجود آمده یا فراموشی پیش بیاید. در حوزه تاریخ معاصر، دفاع مقدس مشهورترین و محبوب‌ترین بخش را دارد و مخاطب عام بیشترین نسبت را به محصولات دارد که در حوزه دفاع مقدس قرار می‌گیرد. ژانر خاطره‌نگاری دفاع مقدس، حداقل بعد از پایان جنگ، به زعم بنده دودوره‌راسپری کرده‌است؛ یک دوره‌ای بود که به صرف تاریخ‌نگاری و اسنادنگاری و مستندکردن اتفاقات بود که مادر هشت سال دفاع مقدس با آنها درگیر بودیم. به صرف این‌که آنها در اذهان و سیما فراموش نشود. حالا به دلیل فوت، درگذشت یا شهادت افراد، زیر خاک برود.

تنه به تنه ادبیات عامه‌پسند

علیزاده با بیان این‌که این آثار از حیطة یک اثر مستند واقعی تاریخی را بیان می‌کند، افزود: خاطره‌نگاری در یک مقطعی از تاریخ اجتماعی و سیاسی مردم ایران، یک پله جلوتر بود. آن را از یک ماده و مترپال سخت، تغییر داد و قدری بیان را نرم‌تر کرد و آرام‌آرام در پی این بود آنچه روانه بازار می‌کند، یک محصول برون آمده از چرخه صنعت فرهنگ باشد، با همان مشخصاتی که در صنعت فرهنگ با آن مواجه هستیم. صنعت فرهنگ اولین ویژگی‌اش، چه بپذیریم و چه نپذیریم، سرگرمی است. این اتفاق به مرور و تقریباً از اوایل دهه ۸۰ در ادبیات و خاطره‌نگاری دفاع مقدس روی داد؛ یعنی برخی آثار، تنه به تنه رمان و ادبیات عامه‌پسند می‌زدند.

خاطره‌نگاری به کدام معنا؟

این منتقد ادبی توضیح داد: در حال حاضر، می‌خواهیم درباره نقش خاطره‌نگاری جنگ صحبت کنیم، باید این سوال را پرسیم که خاطره‌نگاری و مستندکردن جنگ و آدم‌های مربوط به جنگ و زنان و مردانی که مرتبط با این رویداد بودند، به کدام معناست؟ معنایی که مادر دهه ۷۰ می‌بینیم یا معنایی که در سال‌های متأخر و به طور خاص، شش هفت سال اخیر می‌بینیم؟ اگر در معنای اول نگاه کنیم، طبیعتاً اولین نقشی که پیدای کند این است که شما هم بخشی از تاریخ معاصر مردم و بخشی از اتفاقاتی را که بر مردم رفته، از سینه و شفاهیات بیرون کشیدید و مکتوب کردید و اکنون بایگانی و آرشیو شده‌است. حالا یک پژوهشگری از آن مستند می‌سازد، یکی فیلم می‌سازد، اصلاً مهم نیست. مهم این است آن واقعه مستند شده و تا صد سال، دویست سال دیگر وجود دارد. اگر به این مفهوم نگاه کنیم، یک معنا و نقشی دارد. طبیعتاً یک نقش ابتدایی‌تری دارد. اگر به مفهوم متأخرتر نگاه کنیم، این یک محصول خلاق و

آگهی برگزاری بیستمین مجمع عمومی عادی

سالیانه سازمان نظام مهندسی معدن استان اصفهان

به اطلاع عموم اعضای سازمان نظام مهندسی معدن استان اصفهان می‌رساند بیستمین مجمع عمومی عادی سالیانه سازمان نظام مهندسی معدن استان اصفهان در روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۱/۱۴ از ساعت ۱۶ الی ۱۹ در محل سالن شهروند اصفهان واقع در "خیابان جی، نبش اتوبان شهید آقابابایی" برگزار خواهد گردید. لذا از کلیه اعضای محترم سازمان دعوت می‌گردد شخصاً و با همراه داشتن کارت شناسایی معتبر در جلسه مجمع حضور بهم رسانید. لازم به ذکر است جلسه مجمع عمومی با حضور نصف به علاوه یک اعضایی که حق عضویت سال ۱۴۰۱ خود را پرداخت نموده‌اند، رسمیت می‌یابد و در صورت نرسیدن به حدنصاب، جلسه مجمع عمومی برای بار دوم در روز پنجشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۱۴ رأس ساعت ۱۶ در همان مکان با حضور هر تعداد از اعضا برگزار می‌گردد.

ضمناً اعضایی که داوطلب سمت بازرس سازمان می‌باشند، می‌توانند حداکثر تا پایان وقت اداری مورخ ۱۴۰۲/۰۱/۱۴ به دبیرخانه سازمان مراجعه و در صورت واجد شرایط بودن فرم اعلام داوطلبی را تکمیل نمایند. جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن‌های **۳۲۶۸۴۳۸۰** و **۳۲۶۸۴۳۸۱** تماس حاصل نمایند.

دستور کار مجمع به شرح ذیل می‌باشد:

- ۱ شنیدن گزارش عملکرد سالانه هیات‌مدیره برای سال ۱۴۰۱
- ۲ بررسی و تصویب ترازنامه مالی سال ۱۴۰۱
- ۳ بررسی و تصویب برنامه و بودجه پیشنهادی هیات‌مدیره برای سال ۱۴۰۲
- ۴ انتخاب بازرس اصلی و علی‌البدل سازمان برای سال ۱۴۰۲
- ۵ تعیین روزنامه کثیرالانتشار برای اطلاعیه‌های سازمان استان
- ۶ بررسی و نظرخواهی و اتخاذ تصمیم نسبت به سایر امور ذیربط طبق آئین‌نامه برگزاری مجمع عمومی